

Analysis of factors affecting women's social participation in sustainable development (Case study: Golestan province)

Marjan Nori¹

Received date: 2023/04/18

Acceptance date: 2023/05/16

Abstract

Participation is a right that should be provided to everyone and is one of the important foundations of social relations, and women, who are half of the society's population, can play an important role in the development of societies with their social participation. The aim of the present study was to identify and analyze the factors affecting the social participation of women in the sustainable development of Golestan province. The research method was applied and descriptive, adopting a mixed exploratory approach. In the qualitative stage, the statistical population was 10 university experts who were selected based on purposeful/judgement sampling strategy. In the quantitative stage, there were 378,422 women over 15 years old living in the cities of Golestan province, and the sample size was 383 individuals according to the Krejcie and Morgan table, who were selected based on simple random sampling technique. The Delphi method was used to identify the components of women's social participation, and the structural equation method conducted by Smart PLS3 software was used to analyze the relationships between the components. Lincoln and Guba (1982) criteria were used to measure the validity and reliability of the qualitative stage, and Cronbach's alpha and composite reliability were used in the quantitative stage. Delphi results showed that women's social participation in sustainable development includes 16 components (social cohesion, social dignity, hope for the future, social base, social security, generalism, social awareness, self-confidence, lifestyle, social class, use of mass communication tools, employment status, family democratic structure, income level, education and age). Also, based on the results of structural equation modeling, it can be said: the age component and the social cohesion component have the greatest and least impact on women's social participation in the sustainable development of Golestan province, respectively, by -0.594 and 0.303.

Key words: social participation, women, sustainable development, Golestan province

---

1 . Instructor of Sociology Department, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran. (Corresponding Author)
Email: marjannori@yahoo.com

تحلیل عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی زنان در توسعه پایدار (مطالعه موردی: استان گلستان)

مرجان نوری^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۲۶

چکیده

مشارکت حقی است که باید برای همگان فراهم شود و از بنیان‌های مهم روابط اجتماعی است و زنان به‌عنوان نیمی از جمعیت جامعه با مشارکت اجتماعی می‌توانند نقش مهمی در توسعه جوامع داشته باشند. از این‌رو هدف پژوهش حاضر شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی زنان در توسعه پایدار استان گلستان بود. روش پژوهش، کاربردی و توصیفی بود که با رویکرد آمیخته اکتشافی انجام شده است. جامعه آماری در مرحله کیفی ۱۰ نفر از خبرگان دانشگاهی با روش قضاوتی هدفمند بود و در مرحله کمی، زنان بالای ۱۵ سال ساکن در شهرهای استان گلستان به تعداد ۳۷۸۴۲۲ نفر بودند که حجم نمونه مطابق با جدول کرجسی و مورگان ۳۸۳ نفر تعیین و از نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. برای شناسایی مولفه‌های مشارکت اجتماعی زنان از روش دلفی و برای تحلیل روابط بین مولفه‌ها از روش معادلات ساختاری با نرم‌افزار Smart PLS₃ استفاده شده است. برای سنجش روایی و پایایی مرحله کیفی از معیارهای لینکولن و گویا (۱۹۸۲) و در مرحله کمی از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد. نتایج دلفی نشان داد مشارکت اجتماعی زنان در توسعه پایدار، شامل ۱۶ مؤلفه (انسجام اجتماعی، منزلت اجتماعی، امید به آینده، پایگاه اجتماعی، امنیت اجتماعی، عام‌گرایی، آگاهی اجتماعی، اعتمادبه‌نفس، سبک زندگی، طبقه اجتماعی، استفاده از وسایل ارتباط جمعی، وضعیت شغلی، ساختار دموکراتیک خانواده، سطح درآمد، تحصیلات و سن) می‌باشد. همچنین بر اساس نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری می‌توان گفت: مؤلفه سن و مؤلفه انسجام اجتماعی به ترتیب به میزان ۰/۵۹۴- و ۰/۳۰۳- بیشترین و کمترین تأثیر را بر مشارکت اجتماعی زنان در توسعه پایدار استان گلستان دارند.

واژگان کلیدی: مشارکت اجتماعی، زنان، توسعه پایدار، استان گلستان.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. مربی گروه جامعه‌شناسی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران. ایمیل: marjannory@yahoo.com

مقدمه

امروزه یکی از مباحث اساسی در حوزه علوم و در نظریه‌های توسعه، مسئله مشارکت است؛ لذا مشارکت را یکی از ابزارهای توسعه جوامع به شمار می‌آورند (ملانیا جلودار و همکاران، ۱۳۹۵).^۱ مشارکتی که لازمه توسعه جوامع شناخته می‌شود، مشارکت همه اقشار از جمله زنان می‌باشد (افضلیان سلامی و همکاران، ۱۳۹۷). از این رو در دنیای کنونی نیل به اهداف توسعه بدون استفاده از ذخایر نیمی از جمعیت جامعه یعنی زنان امری غیرممکن است (مقدس فریمانی و همکاران، ۱۳۹۹)، لذا یکی از معیارهای سنجش توسعه جوامع، میزان مشارکت اجتماعی زنان است (صیامیان گرجی و همکاران، ۱۳۹۹). مشارکت اجتماعی زنان بر فعالیت‌های داوطلبانه و ارادی دلالت می‌کند که از طریق آنها، زنان یک جامعه در امور محله، شهر و روستا شرکت می‌کنند (طیبنیا و ربانی اصفهانی، ۱۳۹۷). مسئله‌ای که در اینجا باید بدان اشاره کرد، این است که اگرچه زنان نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند، اعتقاد به نقش فعالانه آنها، هنوز شکلی جدی به خود نگرفته است و مشارکت اجتماعی زنان کم‌ارزش تلقی می‌شود (نیزی و همکاران، ۱۳۹۵). از این رو نرخ مشارکت اجتماعی زنان در کشور شش برابر کمتر از مردان است (مدرسی عالم و همکاران، ۱۳۹۶). بر اساس آخرین سرشماری (۱۳۹۵) جمعیت استان گلستان ۱۸۶۸۸۱۹ نفر بوده است که جمعیت زنان بیش از ۹۰۰ هزار نفر می‌باشد و طبق آمار نرخ مشارکت اجتماعی زنان ۱۵ سال و بیش‌تر در استان گلستان ۳۶/۸ درصد است در صورتی که در کل کشور ۴۰/۶ درصد می‌باشد و استان گلستان از نظر شاخص نرخ مشارکت اجتماعی زنان در جایگاه ۲۲ ام کشور قرار دارد (سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۹۹)؛ بنابراین با توجه به مطالب بیان شده شناسایی عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی زنان در توسعه پایدار استان گلستان در راستای بهبود جایگاه کشوری ضروری است، لذا سؤال تحقیق حاضر عبارت است از: عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی زنان در توسعه پایدار استان گلستان کدام‌اند؟ روابط چگونه است؟

چارچوب نظری

مشارکت مفهومی با پیشینه‌ای دیرینه است که همواره با زندگی جمعی انسان همواره بوده است؛ یعنی اساس زندگی انسان‌ها بر پایه همکاری و همیاری با یکدیگر استوار گردیده است. با وجود این از دهه ۱۹۷۰ میلادی به بعد است که در پیوند با دموکراسی و جامعه مدنی، توجه ویژه‌ای به مشارکت شد (افضلیان سلامی و همکاران، ۱۳۹۷). مشارکت، به معنای سهمی در چیزی یافتن و از آن سود بردن یا در گروهی شرکت جستن و با آن همکاری کردن است (طیبنیا و ربانی اصفهانی، ۱۳۹۷). یکی از انواع آن، مشارکت اجتماعی است که تعاریف مختلفی در خصوص مشارکت اجتماعی ارائه شده است؛ اما آنچه این تحقیق به دنبال آن است ارائه تعریفی مختصر و به‌دوراز اضافه‌گویی و پراکنده‌گویی است. مشارکت اجتماعی دلالت بر گسترش روابط بین گروهی در قالب انجمن‌های گروهی داوطلبانه، باشگاه‌ها، اتحادیه‌ها و گروه‌هایی دارد که خصلتی

محلی دارند و در قالب سیاست‌های اجتماعی، مشارکت مردم را در فرایندهای اجتماعی مختلف هدف خود می‌دانند (نصر الهی وسطی، ۱۳۹۳). مشارکت اجتماعی را می‌توان فرایند سازمان‌یافته‌ای دانست که افراد جامعه به صورت آگاهانه، داوطلبانه و جمعی با در نظر داشتن اهداف معین و مشخص که منجر به سهیم‌شدن در منابع قدرت می‌گردد تعریف کرد (میرزایی و همکاران، ۱۳۹۷). باتوجه به اهمیت مشارکت اجتماعی زنان و نقش آنها در تحقق‌بخشیدن به توسعه جوامع، مطالعات بسیاری در داخل و خارج از کشور در این زمینه انجام شده است که به برخی از مهم‌ترین آن‌ها اشاره می‌گردد:

عطائی و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیقی نشان دادند انسجام اجتماعی، منزلت اجتماعی، آگاهی اجتماعی، کانال‌های ارتباطی و اطلاعاتی، پایگاه اجتماعی، اعتماد به توانایی‌ها و مهارت‌های فردی، شرکت در برنامه‌های آموزشی بر مشارکت اجتماعی زنان تأثیرگذار هستند. اسکندری ثانی (۱۳۹۹) معتقد است شبکه اجتماعی، تأهل، میزان سواد، اشتغال مهم‌ترین عناصر تأثیرگذار بر افزایش مشارکت زنان در توسعه برنامه‌های توسعه جوامع هستند. افضلیان سلامی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی نشان دادند اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، عام‌گرایی، آینده‌گرایی و سنت‌گرایی بر مشارکت اجتماعی مؤثر می‌باشند. عباسی اسفجیر و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی نشان دادند ساختار متقارن (دموکراتیک) خانواده و مشارکت اجتماعی رابطه مثبت وجود دارد. ملاتیا جلودار و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی نشان دادند متغیرهای تحصیلات، اعتماد اجتماعی، امید به آینده و عام‌گرایی بر مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارند. قریشی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان دادند انسجام اجتماعی و اعتماد به نفس بر مشارکت اجتماعی زنان مؤثر هستند. شکر بیگی و حسین‌پناهی (۱۳۹۱) در تحقیقی نشان دادند سن، وضعیت تأهل، اعتماد اجتماعی و پایگاه اجتماعی بر مشارکت اجتماعی زنان تأثیرگذار هستند. عریضی و همکاران (۱۳۹۰) معتقدند سبک زندگی و میزان توانمندی بر مشارکت اجتماعی زنان تأثیرگذار هستند. ارجمند سیاه‌پوش^۱ و همکاران (۲۰۲۱) معتقدند سن، طبقه اجتماعی، استفاده از وسایل ارتباط جمعی و امنیت اجتماعی بر مشارکت اجتماعی زنان مؤثر هستند. ریتا^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی نشان داد سطح سواد، وضعیت شغلی و سطح درآمد به طور قابل‌توجهی بر مشارکت زنان در پروژه‌های توسعه اجتماعی تأثیر می‌گذارد. مهتاب^۳ و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیقی نشان دادند تحصیلات بر مشارکت اجتماعی زنان تأثیرگذار است.

---

1. Arjmand SiyahPoush
2. Rita
3. Mehtap

روش تحقیق

این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از حیث روش اجرا، توصیفی-پیمایشی بود که با رویکرد آمیخته اکتشافی انجام شده است. جامعه آماری در مرحله کیفی ۱۰ نفر از خبرگان دانشگاهی که دارای ویژگی‌هایی نظیر تجربه، تناسب رشته تحصیلی، مدرک تحصیلی، اشتغال به تدریس در دانشگاه، سابقه پژوهشی و تألیفی در این زمینه بودند و به روش قضاوتی هدفمند انتخاب شدند (جدول ۱). در مرحله کمی، زنان بالای ۱۵ سال در شهرهای استان گلستان به تعداد ۳۷۸۴۲۲ نفر بودند که حجم نمونه مطابق جدول کرجسی و مورگان ۳۸۳ نفر تعیین و برای نمونه‌گیری از روش تصادفی ساده استفاده شد (سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۹۹). برای شناسایی مولفه‌های مشارکت اجتماعی زنان در استان گلستان از روش تحلیل محتوا (جدول ۲) و برای تحلیل روابط از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار Smart PLS₃ استفاده شده است. برای سنجش روایی و پایایی مرحله کیفی از معیارهای لینکولن و گوبا^۱ (۱۹۸۲) استفاده شد. در این تحقیق قابلیت اعتبار از طریق بررسی توسط خبرگان صورت گرفت. به این ترتیب که در چند مورد پس از انجام و پیاده‌سازی پرسشنامه اولیه نیمه باز در اختیار فرد مصاحبه‌شونده قرار گرفت تا از صحت اطلاعات به دست آمده در مصاحبه اطمینان حاصل شود. برای معیار قابلیت ثبات به این منظور سعی شد تا با تهیه شواهد و مدارک کافی در خصوص مولفه‌های مشارکت اجتماعی زنان به گونه‌ای مشروح و دقیق، رویه‌های مورد مطالعه، زمینه و شرایط پژوهش توصیف گردد. در واقع سعی شد کلیه فعالیت‌های صورت گرفته شامل مراحل کار و چگونگی گردآوری و تحلیل داده‌ها به دقت ثبت شوند. در راستای قابلیت انتقال این معیار به کاربردهای نتایج حاصل از پژوهش اشاره دارد و در راستای اعتبار بیرونی عمل می‌کند و در خصوص قابلیت تایید بدین معناست که نتایج حاصل از پژوهش توسط استاد یا محقق که نقش راهنمای کار را بر عهده دارد مورد تأیید و صحت قرار بگیرد. این امر به این جهت انجام می‌شود که ممکن است فرایند تحقیق توسط ادراکات شخصی پژوهشگر تحت تأثیر قرار گیرد. در مرحله کمی نیز برای سنجش پایایی از آزمون‌های ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی (CR) و برای روایی همگرا از جذر میانگین واریانس استخراج شده (AVE) و روایی واگرا از روش فورنل و لارکر^۲ (۱۹۸۱) استفاده شده است. بدین صورت که برای هر یک از متغیرها، ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی (CR) در جدول ۳ و مقادیر جذر میانگین واریانس استخراج شده (AVE) در جدول ۴ و روایی واگرا در جدول ۵ بیان شده است. در نهایت برای برازش مدل از معیارهای Q^2 و R^2 استفاده شده است.

1. Lincoln and Guba
2. Fornell and Larcker

جدول ۱- مشخصات توصیفی خبرگان

ردیف	میزان تحصیلات	محل اشتغال
۱	دکتری	دانشگاه آزاد اسلامی آزادشهر
۲	دکتری	دانشگاه آزاد اسلامی گرگان
۳	دکتری	دانشگاه گلستان
۴	دکتری	دانشگاه آزاد اسلامی آزادشهر
۵	دکتری	دانشگاه گنبد کاووس
۶	دکتری	دانشگاه پیام نور
۷	دکتری	دانشگاه آزاد اسلامی علی آبادکتول
۸	فوق لیسانس	دانشگاه آزاد اسلامی آزادشهر
۹	دکتری	دانشگاه فرهنگیان
۱۰	فوق لیسانس	دانشگاه آزاد اسلامی کلاله

یافته‌های تحقیق

در این مرحله از طریق نظرسنجی با خبرگان، مولفه‌های مشارکت اجتماعی زنان شناسایی می‌شوند.

جدول ۲- مؤلفه‌های استخراج شده از خبرگان

ردیف	مؤلفه‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	انسجام اجتماعی	+									
۲	منزلت اجتماعی										
۳	امید به آینده										
۴	پایگاه اجتماعی										
۵	امنیت اجتماعی										
۶	عام‌گرایی										
۷	آگاهی اجتماعی										
۸	اعتماد به نفس										
۹	سبک زندگی										
۱۰	طبقه اجتماعی										
۱۱	استفاده از وسایل ارتباط جمعی										
۱۲	وضعیت شغلی										
۱۳	ساختار دموکراتیک خانواده										
۱۴	سطح درآمد										
۱۵	تحصیلات										
۱۶	سن										

نتایج حاصل از جدول ۲ نشان می‌دهد که مؤلفه‌ها توسط خبرگان حداقل سه بار و حداکثر تا هفت بار مورد اشاره و تاکید قرار گرفتند.

فرضیه‌های تحقیق بر اساس جدول شماره ۲ به شرح ذیل است:

آگاهی اجتماعی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

استفاده از وسایل ارتباط جمعی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

اعتماد به نفس بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

امنیت اجتماعی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

امید به آینده بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

انسجام اجتماعی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

تحصیلات بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

ساختار دموکراتیک خانواده بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

سبک زندگی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

سطح درآمد بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

سن بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

طبقه اجتماعی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

عام‌گرایی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

منزلت اجتماعی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

وضعیت شغلی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

پایگاه اجتماعی بر میزان مشارکت اجتماعی زنان تأثیر دارد.

جدول ۳- پایایی متغیرها

مؤلفه‌ها	آلفای کرونباخ	CR
آگاهی اجتماعی	۰/۷۶۹	۰/۸۵۶
استفاده از وسایل ارتباط جمعی	۰/۷۳۰	۰/۷۴۹
اعتماد به نفس	۰/۷۲۵	۰/۸۷۹
امنیت اجتماعی	۰/۷۷۵	۰/۸۶۰
امید به آینده	۰/۷۰۳	۰/۸۷۰
انسجام اجتماعی	۰/۷۳۸	۰/۸۸۱
تحصیلات	۰/۷۰۹	۰/۸۷۳
ساختار دموکراتیک خانواده	۰/۷۸۰	۰/۹۰۱
سبک زندگی	۰/۷۸۳	۰/۷۹۱
سطح درآمد	۰/۷۲۷	۰/۸۴۲
سن	۰/۷۲۵	۰/۸۷۷
طبقه اجتماعی	۰/۷۸۳	۰/۸۵۸
عام‌گرایی	۰/۷۷۸	۰/۹۰۰
مشارکت اجتماعی زنان	۰/۷۲۵	۰/۸۳۰
منزلت اجتماعی	۰/۷۹۹	۰/۸۶۹
وضعیت شغلی	۰/۷۱۹	۰/۸۷۶
پایگاه اجتماعی	۰/۷۳۵	۰/۸۸۳

باتوجه به اینکه مقادیر قابل قبول برای ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی، ۰/۷ است (آذر و خسروانی، ۱۳۹۸). مطابق با

جدول ۳، پایایی تأیید می‌شود.

پروپوزسگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال بلع علوم انسانی
 جدول ۴- روایی همگرا

مؤلفه‌ها	(AVE) میانگین واریانس استخراج شده
آگاهی اجتماعی	۰/۷۴۹
استفاده از وسایل ارتباط جمعی	۰/۵۹۸
اعتماد به نفس	۰/۷۸۵
امنیت اجتماعی	۰/۷۵۴
امید به آینده	۰/۷۷۰
انسجام اجتماعی	۰/۷۸۷
تحصیلات	۰/۷۷۵

تحلیل عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی زنان در توسعه پایدار (مطالعه موردی: استان گلستان)

۰/۸۲۰	ساختار دموکراتیک خانواده
۰/۶۵۶	سبک زندگی
۰/۷۲۸	سطح درآمد
۰/۷۸۱	سن
۰/۷۵۳	طبقه اجتماعی
۰/۸۱۸	عام‌گرایی
۰/۵۵۳	مشارکت اجتماعی زنان
۰/۷۶۸	منزلت اجتماعی
۰/۷۸۰	وضعیت شغلی
۰/۷۹۰	پایگاه اجتماعی

همچنین با توجه به اینکه مقدار قابل قبول برای AVE، ۰/۵ است (آذر و خسروانی، ۱۳۹۸). مطابق با جدول ۴، روایی همگرا تأیید می‌شود.

جدول ۵- روایی واگرا

مؤلفه‌ها	آگاهی اجتماعی	استفاده از وسایل ارتباط جمعی	اعتماد به نفس اجتماعی	امنیت اجتماعی	امید به آینده	انسجام اجتماعی	تحصیلات	ساختار دموکراتیک خانواده	سبک زندگی
آگاهی اجتماعی	۰/۸۶۶								
استفاده از وسایل ارتباط جمعی	۰/۶۴۱	۰/۷۷۴							
اعتماد به نفس	۰/۷۰۷	۰/۶۹۶	۰/۸۸۶						
امنیت اجتماعی	۰/۶۶۵	۰/۵۹۱	۰/۷۱۱	۰/۸۶۸					
امید به آینده	۰/۵۷۱	۰/۴۶۷	۰/۵۴۶	۰/۶۶۶	۰/۸۷۷				
انسجام اجتماعی	۰/۵۲۸	۰/۴۵۸	۰/۵۰۲	۰/۵۴۰	۰/۴۸۳	۰/۸۸۷			
تحصیلات	۰/۵۰۳	۰/۶۷۳	۰/۵۳۵	۰/۵۰۷	۰/۳۹۶	۰/۵۰۴	۰/۸۸۰		
ساختار دموکراتیک خانواده	۰/۴۷۰	۰/۶۰۳	۰/۵۱۱	۰/۴۸۷	۰/۴۷۷	۰/۴۲۷	۰/۵۷۵	۰/۹۰۵	
سبک زندگی	۰/۵۴۰	۰/۵۸۰	۰/۵۳۹	۰/۶۲۷	۰/۵۹۳	۰/۴۸۷	۰/۴۹۳	۰/۴۴۱	۰/۸۱۰
پایگاه اجتماعی	۰/۶۸۳	۰/۵۶۸	۰/۵۵۱	۰/۶۷۳	۰/۶۵۹	۰/۵۳۶	۰/۴۴۹	۰/۶۱۶	۰/۶۰۷
مؤلفه‌ها	سطح درآمد	سن	طبقه اجتماعی	عام‌گرایی	مشارکت اجتماعی زنان	منزلت اجتماعی	وضعیت شغلی	پایگاه اجتماعی	
سطح درآمد	۰/۸۵۳								
سن	۰/۵۶۸	۰/۸۸۴							
طبقه اجتماعی	۰/۶۲۸	۰/۴۸۲	۰/۸۶۸						

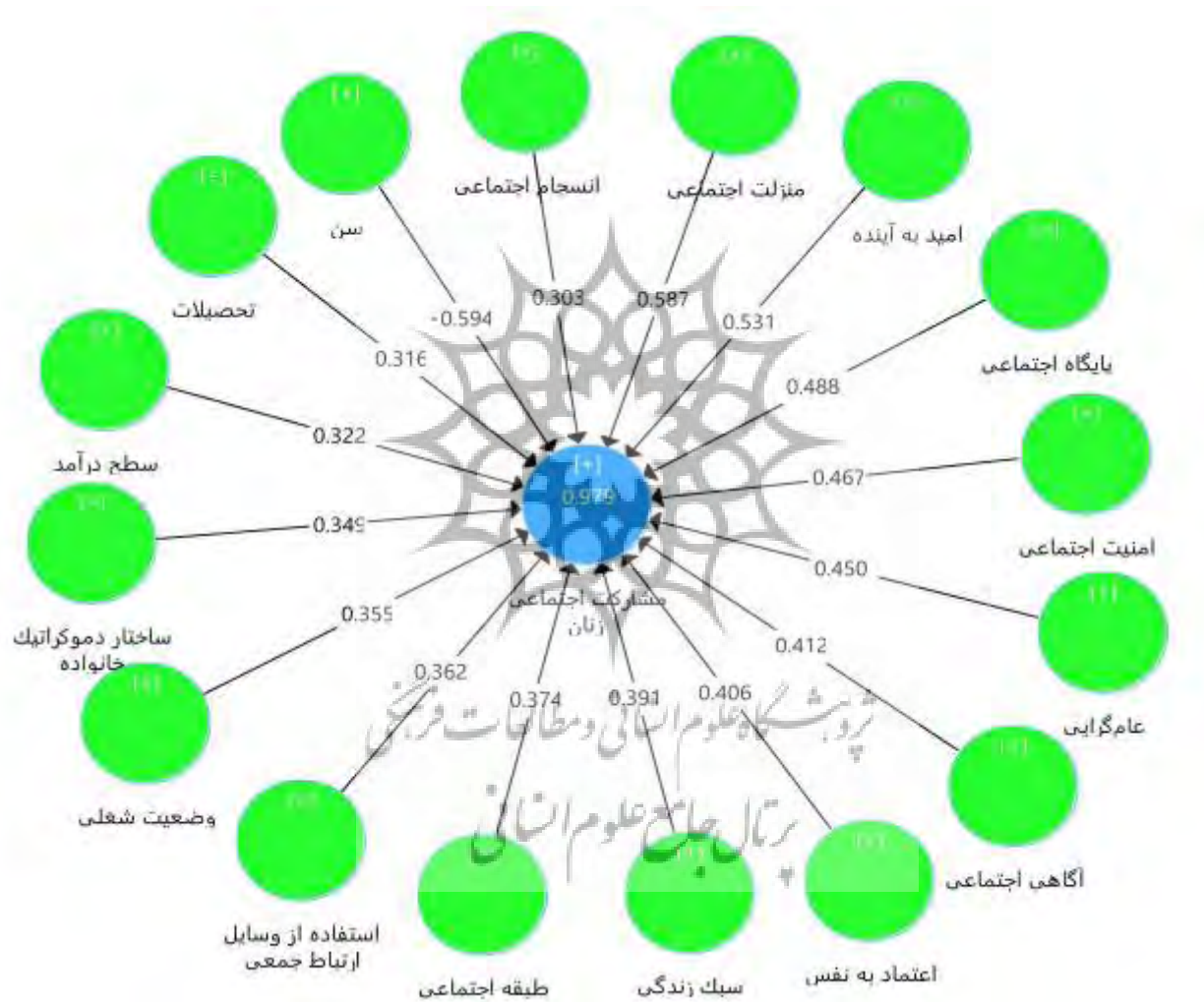
				۰/۹۰۴	۰/۵۴۳	۰/۴۶۷	۰/۵۶۰	عام‌گرایی
			۰/۷۴۳	۰/۶۲۰	۰/۶۲۶	۰/۸۴۸	۰/۶۶۹	مشارکت اجتماعی زنان
	۰/۸۷۷		۰/۸۴۴	۰/۵۸۳	۰/۵۷۸	۰/۴۳۳	۰/۵۶۵	منزلت اجتماعی
	۰/۸۸۳	۰/۶۲۹	۰/۶۸۱	۰/۵۸۵	۰/۴۹۲	۰/۵۲۵	۰/۶۴۷	وضعیت شغلی
۰/۸۸۰	۰/۵۸۰	۰/۶۵۶	۰/۶۵۱	۰/۶۱۴	۰/۶۰۳	۰/۴۴۸	۰/۵۱۶	پایگاه اجتماعی

باتوجه به اینکه طبق جدول ۵، اعداد مندرج در قطر اصلی از مقادیر زیرین خود بیشتر می‌باشند (داوری و رضازاده، ۱۳۹۷)؛ بنابراین روایی و اگر قابل قبول است.

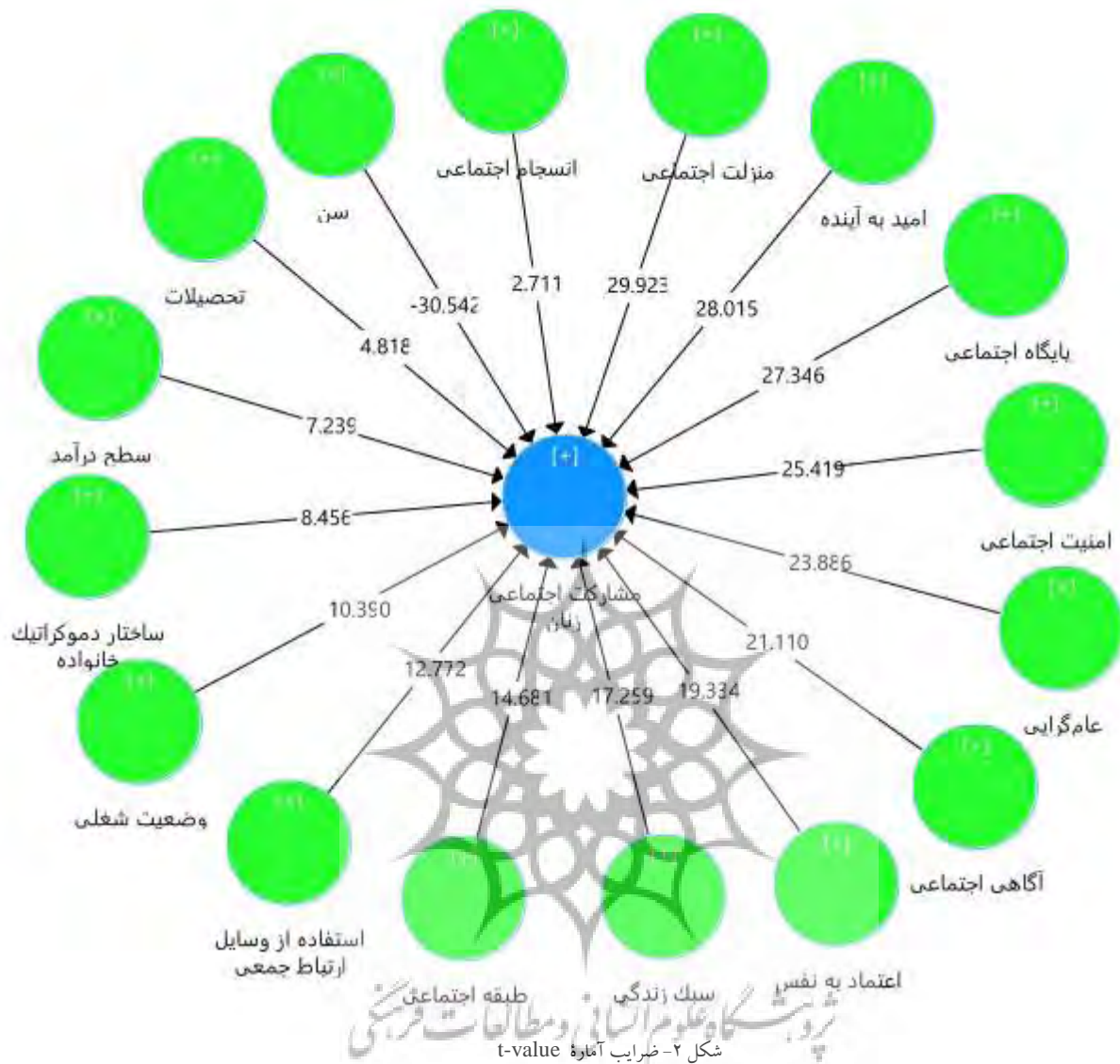
جدول ۶- برازش مدل

مؤلفه‌ها	شاخص R^2	شاخص Q^2	GoF
آگاهی اجتماعی	-	۰/۳۵۰	
استفاده از وسایل ارتباط جمعی	-	۰/۳۵۶	
اعتماد به نفس	-	۰/۳۶۴	
امنیت اجتماعی	-	۰/۳۵۸	
امید به آینده	-	۰/۳۸۸	
انسجام اجتماعی	-	۰/۳۵۴	
تحصیلات	-	۰/۳۹۶	
ساختار دموکراتیک خانواده	-	۰/۳۸۰	
سبک زندگی	-	۰/۳۷۸	
سطح درآمد	-	۰/۳۹۸	۰/۸۵۴
سن	-	۰/۳۶۰	
طبقه اجتماعی	-	۰/۳۶۲	
عام‌گرایی	-	۰/۳۷۶	
مشارکت اجتماعی زنان	۰/۹۷۹	۰/۳۷۴	
منزلت اجتماعی	-	۰/۳۸۴	
وضعیت شغلی	-	۰/۳۵۷	
پایگاه اجتماعی	-	۰/۳۵۵	

طبق اعداد مندرج در جدول ۶، تمامی معیارهای برازش در دامنه مورد قبول قرار دارند، بنابراین مدل مناسب است. پس از تأیید مدل، برای آزمون معناداری مسیرها از دو شاخص ضریب مسیر و t -value استفاده شده است. در سطح اطمینان ۹۵ درصد چنانچه مقادیر آماره t بالاتر از ۱/۹۶ باشد، مسیر تأیید و در صورت کمتر بودن مسیر رد می‌شود (داوری و رضازاده، ۱۳۹۷). در شکل‌های ۱ و ۲، دو حالت ضرایب مسیر و معناداری نشان داده شده است.

شکل ۱- ضرایب مسیر

باتوجه به شکل‌های ۱ و ۲ و مقادیر جدول ۷، ضرایب مسیر در بازه (۱ و -۱) و مقادیر t-value خارج از بازه (۱/۹۶ و -۱/۹۶)

قرار دارند، بنابراین در سطح اطمینان ۹۵ درصد روابط بین متغیرها تأیید و معنی‌دار شده‌اند (داوری و رضازاده، ۱۳۹۷).

جدول ۷- نتایج حاصل از یافته‌های تحلیل مسیر

سازه	مؤلفه‌ها	ضریب	مقدار t	نتیجه
مشارکت اجتماعی زنان	انسجام اجتماعی	۰/۳۰۳	۲/۸۱۱	تأیید
	منزلت اجتماعی	۰/۵۸۷	۲۹/۹۲۳	تأیید
	امید به آینده	۰/۵۳۱	۲۸/۰۱۵	تأیید
	پایگاه اجتماعی	۰/۴۸۸	۲۷/۳۴۶	تأیید
	امنیت اجتماعی	۰/۴۶۷	۲۵/۴۱۹	تأیید
	عام‌گرایی	۰/۴۵۰	۲۳/۸۸۶	تأیید
	آگاهی اجتماعی	۰/۴۱۲	۲۱/۱۱۰	تأیید
	اعتماد به نفس	۰/۴۰۶	۱۹/۳۳۴	تأیید
	سبک زندگی	۰/۳۹۱	۱۷/۲۵۹	تأیید
	طبقه اجتماعی	۰/۳۷۴	۱۴/۶۸۱	تأیید
	استفاده از وسایل ارتباط جمعی	۰/۳۶۲	۱۲/۸۷۲	تأیید
	وضعیت شغلی	۰/۳۵۵	۱۰/۳۹۰	تأیید
	ساختار دموکراتیک خانواده	۰/۳۴۹	۸/۴۵۶	تأیید
	سطح درآمد	۰/۳۲۲	۷/۲۳۹	تأیید
	تحصیلات	۰/۳۱۶	۴/۸۱۸	تأیید
	سن	-۰/۵۹۴	-۳۰/۵۴۲	تأیید

نتیجه‌گیری

مشارکت اجتماعی در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، از اهمیت فراوانی برخوردار است. در این جوامع، گسترش فرهنگ مشارکت اجتماعی، سبب حضور بیشتر مردم در عرصه‌های گوناگون و استفاده بیشتر از نیروهای بالقوه آنان می‌شود. در این بین، توجه به مشارکت اجتماعی زنان، به‌عنوان بیش از نیمی از جمعیت جامعه، تأثیر بسزایی در رشد و شکوفایی کشور دارد؛ بنابراین هدف این تحقیق شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی زنان در استان گلستان بوده است. خروجی مرحله، اول تحقیق شناسایی ۱۷ مؤلفه (آگاهی اجتماعی، استفاده از وسایل ارتباط جمعی، اعتماد به نفس، امنیت اجتماعی، امید به آینده، انسجام اجتماعی، تحصیلات، ساختار دموکراتیک خانواده، سبک زندگی، سطح درآمد، سن، طبقه اجتماعی، عام‌گرایی، منزلت اجتماعی، وضعیت شغلی و پایگاه اجتماعی) از طریق مصاحبه با خبرگان به روش تحلیل محتوا بود که با یافته‌های تحقیقات عطائی و همکاران (۱۴۰۰)، اسکندری ثانی (۱۳۹۹)، افضلیان سلامی و همکاران (۱۳۹۷)، عباسی اسفنجیر و همکاران (۱۳۹۵)، ملانیا جلودار و همکاران (۱۳۹۵)، قریشی و همکاران (۱۳۹۱)، شکر بیگی و

حسین پناهی (۱۳۹۱)، عریضی و همکاران (۱۳۹۰)، ارجمند سیاهپوش و همکاران (۲۰۲۱)، ریتا (۲۰۲۰) و مهتاب و همکاران (۲۰۱۶) همخوانی داشت. سپس در مرحله دوم، به منظور تحلیل روابط از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شده است. بر اساس نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری می‌توان گفت: مؤلفه سن و مؤلفه انسجام اجتماعی به ترتیب به میزان ۰/۵۹۴- و ۰/۳۰۳ بیشترین و کمترین تأثیر را بر مشارکت اجتماعی زنان در استان گلستان دارند. در ادامه در راستای نتایج تحقیق، پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

- در راستای انسجام اجتماعی پیشنهاد می‌شود مسئولین با کمک به تقویت روابط پایدار، نهادی شده و شبکه‌ای زنان به ویژه در قالب تشکل‌های گروهی و شبکه‌های اجتماعی همچون انجمن‌های زنان زمینه افزایش انسجام اجتماعی و به تبع آن مشارکت اجتماعی زنان را فراهم کنند.

- در راستای منزلت اجتماعی پیشنهاد می‌شود مسئولین با قراردادن اولویت‌های زنان در تخصیص بودجه سالیانه و اهتمام و جدیت بیشتر در اجرای قوانین حاضر مرتبط با امور زنان، موجب افزایش منزلت اجتماعی و به تبع آن افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

- در راستای امید به آینده پیشنهاد می‌شود مسئولین با برگزاری کارگاه‌های آموزشی (روانشناسی مثبت) و مدیریت پروژه برای تسلط افراد در پیشبرد اهداف، موجب افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

- در راستای پایگاه اجتماعی پیشنهاد می‌شود مسئولین از طریق الگو قراردادن زنان موفق، فرصت بیشتری برای حضور در عرصه‌های گوناگون اجتماعی را به زنان بدهند تا موجب افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

- در راستای امنیت اجتماعی پیشنهاد می‌شود مسئولین با ارتقای شاخص‌های عینی امنیت اجتماعی (امنیت جانی، مالی، آزادی‌های اجتماعی، بهبود وضعیت اقتصادی) که از الزامات و ضرورت‌های زندگی جمعی و وظیفه اصلی نهادهای حاکمیتی است، موجب افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

- در راستای عام‌گرایی پیشنهاد می‌شود اقدام‌هایی نظیر آموزش برای افزایش سطح عام‌گرایی زنان انجام شود.

- در راستای آگاهی اجتماعی پیشنهاد می‌شود مسئولین با آگاهی دادن به خانواده‌ها و زنان درباره فعالیت‌های اجتماعی و ضرورت این فعالیت‌ها، موجب افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

- در راستای اعتماد به نفس پیشنهاد می‌شود جامعه و به خصوص خانواده تربیتی اتخاذ کنند تا زنان بیشتر به استعدادها و توانایی‌های خود اطمینان داشته باشند و به اعتماد به نفس دست یابند تا بتوانند مشارکت اجتماعی بیشتری داشته باشند.

- در راستای سبک زندگی پیشنهاد می‌شود مسئولین با فرهنگ‌سازی سبک زندگی سنتی را به مدرن تبدیل نمایند؛ زیرا هر چه سبک زندگی از سنتی به سمت مدرن رود، مشارکت اجتماعی زنان بیشتر می‌شود.

- در راستای طبقه اجتماعی پیشنهاد می‌شود

- در راستای استفاده از وسایل ارتباط جمعی پیشنهاد می‌شود مسئولین با برنامه‌سازی جهت مشارکت اجتماعی زنان در جامعه و بالابردن جذابیت این مشارکت‌ها، موجب افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

- در راستای وضعیت شغلی پیشنهاد می‌شود مسئولین با رفع موانع در جهت اشتغال زنان و تدوین قوانینی جهت رفع تبعیض در جذب زنان در مشاغل تخصصی در سطح جامعه، موجب افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

- در راستای ساختار دموکراتیک خانواده پیشنهاد می‌شود با فرهنگ‌سازی مناسب، ساختار دموکراتیک در خانواده‌ها ایجاد شود تا باعث تربیت افراد زنان خلاق و مشارکت‌جو در جامعه شوند.

- در راستای سطح درآمد پیشنهاد می‌شود مسئولین با دادن تسهیلات (وام، مجوز و...) و کمک به افزایش سطح درآمد زنان، موجب افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

- در راستای تحصیلات پیشنهاد می‌شود مسئولین با رفع موانع ادامه تحصیل زنان در جامعه و بالابردن سطح سواد جامعه از طریق توانمندسازی آموزشی و تقویت آموزش‌های غیررسمی، موجب افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

- در راستای سن پیشنهاد می‌شود مسئولین با تدابیری میزان گرایش محافظه‌کارانه زنان برای پابرجایی نظام حاکم را افزایش دهند تا موجب افزایش میزان مشارکت اجتماعی زنان شوند.

از جمله محدودیت‌های این تحقیق می‌توان به گسترده بودن جامعه آماری و شرایط کرونایی اشاره کرد.

منابع

- آذر، عادل و خسروانی، فرزانه. (۱۳۹۸). تحقیق در عملیات نرم، تهران: انتشارات سازمان مدیریت صنعتی.
- اسکندری ثانی، محمد. (۱۳۹۹). «جنسیت و توسعه اجتماعات محله‌ای در ایران با تأکید بر نیروهای پیشران و بازدارنده» تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۰(۵۶)، صص ۱۹-۳۴.
- افضلیان سلامی، موسی، زمانی مقدم، مسعود و صالحی، اسماعیل. (۱۳۹۷). «بررسی مشارکت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن در شهرستان خواف»، «مطالعات فرهنگی - اجتماعی خراسان»، ۱۳(۲)، صص ۷-۴۶.
- داوری، علی و رضازاده، آرش. (۱۳۹۷). مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS، تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.
- سالنامه آماری استان گلستان. (۱۳۹۹). سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان مازندران.
- شکر بیگی، عالی و حسین‌پناهی، بهروز. (۱۳۹۱). «عوامل اجتماعی مؤثر در مشارکت سیاسی اجتماعی زنان (مورد مطالعه: زنان شهر گنبد کاووس در استان گلستان)» مطالعات جامعه‌شناختی ایران، ۲(۵)، صص ۱۵۱-۱۳۵.
- صیامیان گرجی، زهرا، وثوقی، منصور، باصری، علی، ساروخانی، باقر و قدیمی، بهرام. (۱۳۹۹). «تحلیل کیفی تأثیر عوامل فرهنگی اجتماعی و انگیزشی بر مشارکت سیاسی زنان شهر تهران» پژوهش اجتماعی، ۱۲(۴۸)، صص ۱۹-۴۳.
- طیب نیا، محمد صالح و ربانی اصفهانی، حوریه. (۱۳۹۷). «بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت زنان در فعالیت‌های داوطلبانه خیرخواهانه» پژوهش‌های اجتماعی/اسلامی، ۲۴(۲)، صص ۱۵۸-۱۳۵.
- عباسی اسفنجیر، علی‌اصغر، خوش‌فر، غلامرضا و شفایی، معصومه. (۱۳۹۵). «بررسی رابطه ساختار توزیع قدرت در خانواده و مشارکت اجتماعی (مطالعه موردی: شهروندان استان گلستان)» جامعه‌شناسی نهادهای اجتماعی، ۳(۷)، صص ۱۷۹-۱۵۱.
- عریضی، فروغ السادات، حقیقتیان، منصور و زرنندی خالدی، مرجان. (۱۳۹۰). «بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر مشارکت اجتماعی زنان خانه‌دار شهر اصفهان» فصلنامه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد شوشتر، ۵(۱۲)، صص ۱۷۰-۱۴۱.
- عطائی، پوریا، علی‌آبادی، وحید و اعظمی، موسی. (۱۴۰۰). «بررسی عوامل اجتماعی-اقتصادی مؤثر بر مشارکت زنان روستایی در ایجاد مشاغل خانگی در استان کرمانشاه» اقتصاد و توسعه کشاورزی، ۳۵(۳)، صص ۲۱۷-۲۰۵.
- قریشی، فردین، عزیززاده اقدم، محمدباقر و ابراهیمی ترکمانی، اشرف. (۱۳۹۱). «بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت اجتماعی زنان بالای ۲۰ سال شهر تبریز جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه، ۱۲(۱)، صص ۱۴۱-۱۱۵.
- مدرسی عالم، زهره، داودی، آزاده و اله‌یردی زاده، سهیلا. (۱۳۹۶). «واکاوی مشارکت زنان در ایران» مجله اقتصادی، ۱۹(۱)، صص ۱۳۸-۱۱۱.
- مقدس فریمانی، شهرام، میرترابی، مهدیه السادات و قائم‌مقامی، سید سهیل. (۱۳۹۹). «توانمندی اقتصادی-اجتماعی زنان روستایی و عوامل مؤثر بر آن» راهبردهای توسعه روستایی، ۳(۳)، صص ۳۶۳-۳۴۷.
- ملاتیا جلودار، شهرام، فرزانه، سیف‌الله و همایونی بایی، سیده مقدسه. (۱۳۹۵). «بررسی عوامل مؤثر بر میزان مشارکت اجتماعی زنان در تعاونی‌های تولیدی استان مازندران مطالعات توسعه اجتماعی - فرهنگی، ۵(۲)، صص ۱۰۷-۷۹.
- میرزایی، حسین، میرزایی، مجتبی و عزیززاده، توحید. (۱۳۹۷). «مطالعه عوامل تأثیرگذار بر تقویت مشارکت اجتماعی دانشجویان در انجمن‌های علمی دانشجویی» مجله جامعه‌شناسی ایران، ۱۹(۲)، صص ۱۶۹-۱۵۴.
- نصر الهی وسطی، لیلیا. (۱۳۹۳). «بررسی نظری و تجربی رابطه میان مشارکت اجتماعی و روحیه کارآفرینی زنان روستایی» توسعه روستایی، ۶(۲)، صص ۳۴۰-۳۱۹.
- نیازی، محسن، توسنگ، محمدعلی متنی، رستم، نژادی، اعظم و کسان، عزیز. (۱۳۹۵). رابطه بین مشارکت اجتماعی و سلامت عمومی در زنان شهر ایلام مجله علوم پزشکی صدر، ۴(۳)، صص ۱۸۴-۱۷۳.
- Arjmand SiyahPoush,Issaq, Rezapour, Daryosh, Shahoovand, Behrooz.(2021). Effective Factors in Women's Social Participation in Deylam City, Sociological Studies of Youth Journal, Vol.12, No41,pp.9-22.
- Fornell, Claes Larcker, David F. Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. Journal of Marketing Research Vol.18, No1,pp.39-50.
- Lincoln, Y., and Guba, E. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. Educational Technology Research and Development , Vol.30, No1,pp.232-252.
- Mehtap, Salime, Jayyousi, Yazan, Gammoh, Njood and Al Haj, Ahmad.(2016). Factors Affecting Women's Participation in the Jordanian Workforce, International Journal of Social Science and Humanity, Vol.6, No10,pp.790-793.
- Rita,IkpiDaniel.(2020).Factors nfluencing Participation of Women in Community Development Projects in Yakurr, L.G.A of Cross River State , Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3597701>.